

1 בנוסח ברכות הנישואין מבקשים מהקדוש־ברוך־הוא:

- 2 **שְׁמַח תְּשַׂמַּח רַעִים הָאֱהוּבִים**, הם החתן והכלה **בְּשִׂמְחָהּ** כפי
3 ששימחת את **יְצִירָךָ** אדם הראשון שנוצר בידי הקדוש־ברוך־הוא בעצמו
4 **בְּגֵן עֵדֶן מִקֶּדֶם**¹, ו**יִמְדִיק בְּזָה** ושואל על כך אדמו"ר הרש"ב (רבי
5 שלום דובער, האדמו"ר החמישי
6 בשושלת אדמו"רי חב"ד) **בְּדַבַּר־**
7 **הַמִּתְחִיל** במאמר חסידות שלו
8 הפותח במילים אלו **"שְׂמַח**
9 **תְּשַׂמַּח"** (שנאמר בימי הנישואין של
10 בנו ממלא־מקומו הרבי הרי"צ² (רבי
11 יוסף יצחק) שהיו בחודש אלול של
12 שנת תרנ"ז)², **שֶׁהָרִי יָדוּעַ** בקבלה
13 וחסידות **שְׁ"רַעִים הָאֱהוּבִים"**
14 לפי המשמעות של הדברים בתורת
15 הסוד **קָאֵי** מכוון **עַל** הספירות
16 העליונות **חֶכְמָה וְבִינָה שֶׁהֵם**
17 כדברי הוהר כמו **תְּרִין רַעִין דְּלָא**
18 **מְתַפְּרָשִׁין**³, שני חברים שלא
19 נפרדים **הֵינוּ**, **שֶׁהֵם תְּמִיד בְּאַפְּן**
20 **שֶׁל "רַעִים הָאֱהוּבִים"**, כי
21 ההשפעה וההמשכה הפנימית מחכמה
22 לבנינה היא תמידית, ללא הפסק (בשונה
23 מההשפעה וההמשכה בספירות אחרות
24 שלפעמים היא קיימת ואפילו באופן
25 של יחוד פנימי, ולפעמים היא נפסקת)
26 **וְכִינּוּן שְׁיִשְׁנוּ הַיְחוד** היינו חיבור
27 שגורם השפעה מפנימיות החכמה
28 לפנימיות הבינה **דְּחֶכְמָה וְבִינָה**
29 **בְּאַפְּן תְּמִידִי**, וכמבואר בלקוטי
30 תורה' לאדמו"ר זוקן: "החכמה תחיה
31 ונקרא נקודה בחייליה... שהנקודה
32 (החכמה) מחיה את הויכל [הבינה]
33 שאם אין נקודה אין הויכל ממשש
34 כלום, וגם אם יהיה לו בחינת נקודה זו
35 אם אין הויכל אינו כלום ולפיכך צריכים
36 להיות שתייהן כאחד, והם [חכמה
37 ובינה] תרין ריעין דלא מתפרשין" וגם בכוחות השכל של נפש האדם, החכמה
38 שהיא נקודת הריעין מתקיימת על ידי התפתחות והסתעפות הרעין בבנינה,
39 והבינה שהיא הרחבת העניין יונקת את כוחה מהחכמה, **אִם־כֵּן** מאחר שיש
40 בין חכמה ובינה הנקראות 'רעים האהובים' חיבור ויחוד תמידִי, **מַדּוּ הַצִּירָךָ**
41 **בְּבִקְשָׁה** מיוחדת **"שְׂמַח תְּשַׂמַּח"** את הרעים האהובים הללו?

בס"ד. יום ד' פרשת כִּי־תבוא, ו"ג אלול, ה'תשמ"ב

(הנחה בלתי מוגה)

- 1 **שְׂמַח תְּשַׂמַּח רַעִים הָאֱהוּבִים**, כְּשִׂמְחָהּ יְצִירָךָ
2 **בְּגֵן עֵדֶן מִקֶּדֶם**¹, ו**יִמְדִיק בְּזָה בְּדַבַּר־**
3 **הַמִּתְחִיל "שְׂמַח תְּשַׂמַּח"** (תרנ"ז)², **שֶׁהָרִי יָדוּעַ**
4 **שְׁ"רַעִים הָאֱהוּבִים"** קָאֵי **עַל** 'חֶכְמָה וְבִינָה' שֶׁהֵם
5 **תְּרִין רַעִין דְּלָא מְתַפְּרָשִׁין**³, הֵינוּ, שֶׁהֵם תְּמִיד
6 **בְּאַפְּן שֶׁל "רַעִים הָאֱהוּבִים"**, וְכִינּוּן שְׁיִשְׁנוּ הַיְחוד
7 **דְּחֶכְמָה וְבִינָה' בְּאַפְּן תְּמִידִי**, אִם־כֵּן מַדּוּ הַצִּירָךָ
8 **בְּבִקְשָׁה "שְׂמַח תְּשַׂמַּח"**. ומוסרף בְּזָה, דְּכִינּוּן
9 **שְׂמַדְכַר אודות 'חֶכְמָה וְבִינָה'**, הָרִי יִשְׁנוּ עֲנִין
10 **הַשְּׂמֻחָה מִצַּד בְּחִינַת הַבִּינָה עֲצֻמָּה**, כְּמוֹ
11 **שְׂכַתוּבָה**⁴ אִם הַבְּנִים שְׂמַחַה, וְאִם־כֵּן מַדּוּ עֲנִין
12 **"שְׂמַח תְּשַׂמַּח רַעִים הָאֱהוּבִים"** ('חֶכְמָה וְבִינָה'),
13 **שְׁצִירִכִּים לְשִׂמַּח אוֹתָם**. וְנִקְרָאת **הַבֵּאוּר בְּזָה** (כְּפִי
14 **שְׂמֻסִּים לְאַחֲרֵי אַרְיִכוֹת הַבֵּאוּר**), **שְׂיִישׁ כִּמְהָ**
15 **וְכַמְהָ דְרָגוֹת בְּעִנְיֵן הַשְּׂמֻחָה**⁵, וְהַבְּקָשָׁה "שְׂמַח
16 **תְּשַׂמַּח רַעִים הָאֱהוּבִים"** הִיא **שְׂתוּמַשְׁף בְּהֵם**
17 **שְׂמֻחָה נְעֻלִית יוֹתֵר מִהַשְּׂמֻחָה שְׂיִישׁ בְּהֵם מִצַּד**
18 **עֲצֻמָּם**⁶.
19 **(ב) וַיּוֹבֵן בְּהֻקְדָּיִם שְׂתַחֲלַת עֲנִין הַשְּׂמֻחָה** הִיא
20 **'שְׂמֻחָה שֶׁל מַצְוָה' (כְּכֹל הָעֲנִינִים**
21 **שֶׁהִתְחַלְתָּם הוּא בְּתוֹרָה וּמַצְוֹתֶיהָ)**, וְכִי־שְׂמֻחָה
22 **בַּעֲבוּרֵהּ ה' הִיא 'שְׂמֻחָה שֶׁל מַצְוָה'** שמחת הנפש, יהודי בשעה שהוא
23 מקיים מצוה שציוה הקדוש ברוך הוא **(כְּכֹל הָעֲנִינִים** שבעבודת ה'
24 ולמעשה בעולם בכלל **שֶׁהִתְחַלְתָּם** ועיקרם ושושם **הוּא בְּתוֹרָה**
25 **וּמַצְוֹתֶיהָ** שהרי התורה והמצוות הן תכלית הבריאה), וְכִי־שְׂמֻחָה **שֶׁל**
26 **מַצְוָה' יִשְׁנֶן** דרגות רבות ובאופן כללי הן **שְׂמִי דְרָגוֹת כְּלָלִיּוֹת** של
27 המקור והשורש, של **עֲנִין הַשְּׂמֻחָה**
28 **(ב) וַיּוֹבֵן** האמור לעיל שהבקשה
29 'שמח תשמח' היא שתהיה ברעים
30 אהובים' שמחה בדרגה יותר נעלית
31 **בְּהֻקְדָּיִם שְׂתַחֲלַת** ההתחלה,
32 המקור והשורש, של **עֲנִין הַשְּׂמֻחָה**
33 **בַּעֲבוּרֵהּ ה' הִיא 'שְׂמֻחָה שֶׁל מַצְוָה'** שמחת הנפש, יהודי בשעה שהוא
34 מקיים מצוה שציוה הקדוש ברוך הוא **(כְּכֹל הָעֲנִינִים** שבעבודת ה'
35 ולמעשה בעולם בכלל **שֶׁהִתְחַלְתָּם** ועיקרם ושושם **הוּא בְּתוֹרָה**
36 **וּמַצְוֹתֶיהָ** שהרי התורה והמצוות הן תכלית הבריאה), וְכִי־שְׂמֻחָה **שֶׁל**
37 **מַצְוָה' יִשְׁנֶן** דרגות רבות ובאופן כללי הן **שְׂמִי דְרָגוֹת כְּלָלִיּוֹת** של
38 המקור והשורש, של **עֲנִין הַשְּׂמֻחָה**

(1) נוסח ברכות נישואין. (2) סה"מ תרנ"ז ע' קעג. (3) ראה זח"ג ד, א. הובא במאמר הנ"ל – סה"מ שם ס"ע רסו. וראה גם זח"ב נו, א. פרדס שער ח (שער מהות והנהגה) פי"ד. (4) תהלים קיג, ט. (5) ראה במאמר – סה"מ שם ע' רכא ואילך. (6) ראה במאמר – סה"מ שם ע' רסה. רפב ואילך.

יום ד' פרשת כי-תבוא, י"ג אלול, ה'תשמ"ב

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שמחה, בהתאם לשני הענינים הפלליים שבכל מצוה כפי
2 שממשיך ומבאר.
3 דהנה, בכל מצוה ישנם טעמי המצוה שבזה המצוות מחולקות
4 זו מזו כי לכל מצוה יש טעמים וענינים ותכנים המיוחדים לה, וישנו גם
5 הענין שזהו מעשה המצווה צווי
6 הקב"ה, כלשון גסח ברפת של מצוה ישנן שתי דרגות פלליות, בהתאם
7 המצוה במילים אלו שבהן נוסח כל
8 ברכות המצוות שווה "אשר
9 קדשנו במצותיו וצונו", מילים
10 שמדגישות את העובדה (המשותפת
11 לכל המצוות) שהמצוה היא ציווי של
12 הקדוש-ברוך-הוא ולהיותו ומאחר
13 שהיהודי המקיים את המצוות הוא
14 עבד להקדוש-ברוך-הוא הרי
15 הוא ממלא את צווי המלך
16 כרביעי שהרי זו מהותו של עבד
17 שהוא בטל כלפי אדונו ומציית
18 לציוויים שהאדון מצווה לו.
19 וכמבאר גם בספרי כבוד-
20 קדשת אדמו"ר האמצעי⁷ רבי
21 דובער, בנו וממלא-מקומו של
22 האדמו"ר הזקן, שישנה בקיום
23 המצוות הפונה הפללית שהיא
24 בשנה בכל המצוות, שזהו
25 ענין "אשר קדשנו במצותיו
26 וצונו", וכאמור הכוונה לכך
27 שהמצווה היא ציווי ה' וקיומה הוא
28 ציות לציווי ועשיית רצונו ונוסף
29 לזה ישנה גם הפונה הפרטית
30 שבכל מצוה בפני עצמה⁸
31 שהיא כוונה המיוחדת לאותה מצווה
32 בהתאם לתוכן ולענין המיוחד של
33 אותה מצווה.
34 ובהתאם לכך שבכל מצווה יש את
35 התוכן והענין הכללי השווה בכל
36 המצוות ואת התוכן והענין המיוחד
37 לה, גם ב'שמחה של מצווה' יש שני
38 ענינים. האחד, הקשור בכך שהמצווה היא רצון וציווי ה', והשני הקשור
39 בתוכן הפרטי המיוחד של אותה מצווה.
40 ועל-דרך-זה בדומה לאמור לעיל אורות שני הענינים במצוות וב'שמחה

של מצווה, הוא גם בתורה, שעליה על התורה נאמר⁹ בתהילים
"פקודי הוי' ישירים משמחי לב" [דאף שעל-פי פשוטו
של מקרא קאי מכוונת המילים "פקודי הוי'" על ענין המצוות
שהן 'פקודות' וציויים שציווה ה', מכל-מקום דרשו חכמינו ז"ל¹⁰
והובא להלכה¹¹ בנוגע
ללמוד התורה ש"פקודי הוי'
ישירים משמחי לב" קאי מכיון
על למוד התורה, כפי שכתוב
ב'שולחן ערוך' - 'תשעה באב... ואסור
לקרות בתורה... בהלכות ובאגדות
משום שנאמר פקודי ה' ישירים משמחי
לב'}. וכמו במצוות, כך גם בתורה,
שישנו הצד השונה המכנה
המשותף בכל ענין שבתורה,
עצם העובדה שהתורה היא תורה
שניתנה מאת ה' כפי שנוכר ובא
לידי ביטוי בגלוי בגסח ברפת
התורה, "אשר בחר בנו כו'
ונתן לנו את תורתו", שגסח
זה מברכים על כל עניני
התורה, ללא הבדל איזה חלק
מחלקי התורה לומדים ונוסף לזה
שהוא ענין משותף לכל עניני התורה
ישנו גם ענין טעמי התורה
הטעמים וההסברים של כל ענין וענין
(בדגמת טעמי המצוות),
שבה מחלק כל ענין בתורה
לענין שונה ומיוחד בפני-עצמו,
וכפי שנוכר דבר זה שלכל ענין
בתורה יש תוכן מיוחד לו בגלוי
בספר-תורה, שיש ששים
רבוא שש מאות אלף אותיות
לתורה¹², וכל אות היא עולם
בפני-עצמו עם ענין ותוכן המיוחד
לה בפרט, שלכן מפני הייחודיות של
כל אות ואות צריכה להיות כל
אחת מהאותיות מקפת גויל¹³ קלף
חלק לריוות בין האותיות, כמבאר בארפה ב'לקוטי תורה'¹⁴
בתוכן הפרטי המיוחד של אותה מצווה.

(7) עטרת ראש נג, א ואילך. נח, סע"ב ואילך. וראה גם לקו"ת שלח מ, א. 8) ראה במאמר - סה"מ שם ע' ס"ע ריו ואילך.
ע' רנג ואילך. 9) תהלים יט, ט. 10) תענית ל, א. 11) שו"ע או"ח סתקנ"ד ס"א. וראה רמ"א או"ח סצ"ג ס"ג. 12) ראה זהר
חדש עה"פ וזאת לפנים בישראל (פח, ד). מגלה עמוקות אופן קפו. וראה לקו"ת בהר מא, ב. שם מג, ד. 13) מנחות כט,
א. רמב"ם הל' תפילין פ"א הי"ט. טושו"ע יו"ד סרע"ד ס"ד. או"ח סל"ב ס"ד. שו"ע אדה"ז שם סה"ה. 14) שה"ש ה, סע"א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הרי גם השמחה של מצווה' שלו היא לא סימן למציאותו אלא חלק
 2 מההתבטלות שלו לקדוש-ברוך-הוא והוא שמח בשמחת האדון ולא בשמחה
 3 אישית שלו.
 4 ג) וְעַל-פִּי־זֶה מוֹבֵן תִּכְוֵן הַבְּקָשָׁה בְּכִרְפַּת "שְׂמַח תְּשֻׁמַּח
 5 רְעִים הָאֲהוּבִים" והצורך בכך,
 6 הגם שברעים אהובים' (חתן וכלה,
 7 'חכמה ובינה') כבר יש שמחה מצד
 8 עצמם. דְּהֵנָּה¹⁸, גַּם כְּאֲשֶׁר
 9 יִשְׁנֹו עֲנִינֵן הַשְּׂמֵחָה כְּמוֹ
 10 שְׁהוּא מֵצַד בְּחִינַת סְפִירַת
 11 הַבִּינָה העליונה, עליה נאמר "אִם
 12 הַבְּנִים שְׂמֵחָה", וְעַד ואפילו
 13 כאשר כבר יש שמחה בדרגה יותר
 14 גבוהה, וכבר הגיעו לְעֲנִינֵן הַשְּׂמֵחָה
 15 כְּפִי שְׁהוּא בְּחִינַת סְפִירַת
 16 הַחֻקָּה העליונה, וְעַד אפילו אם
 17 הגיעו כבר לעניין השמחה בדרגה עוד
 18 יותר גבוהה מכפי שהשמחה היא
 19 בספירת החכמה, היינו כְּפִי
 20 שְׁהַשְּׂמֵחָה הִיא בְּחִינַת
 21 'עֲתִיק', מעל עשר הספירות ישנה
 22 בחינת 'כתר עליון' (כמו הכתר
 23 שמקומו מעל הראש שבו נמצאים
 24 המוחין) ואחת הבחינות ב'כתר' נקראת
 25 'עֲתִיק יוֹמִין' (לפי אחד הפירושים, על
 26 שם שנעתק ונבדל מ'יומין' במובן של
 27 'יום' וגלוי, כלומר, בחינה נסתרת
 28 שלמעלה מהתגלות) וְעַד
 29 לְפִנְיָמִיּוֹת עֲתִיק', ואפילו אם יש
 30 את עניין השמחה ב'עֲתִיק' עצמו
 31 בבחינה היותר עמוקה ופנימית שבו,
 32 הֲרִי עֲדִין אֵין זֶה הַתְּכָלִית,
 33 עדיין אין זה שיא המעלה ואין זו
 34 הדרגה הגבוהה ביותר, פִּינֵן
 35 שְׁהַתְּכָלִית השיא והדרגה הגבוהה והנעלית ביותר באלוקות הִיא
 36 עֲצָמוֹת וּמַהוּתוֹ תִּתְבָּרַךְ עצם המהות של הקדוש-ברוך-הוא בעצמו.
 37 וְעֲנִינֵן זֶה להגיע עד לעצמותו ומהותו ושהשמחה תהיה הכי נעלית שרק
 38 אפשר מְבַקְשִׁים וּפּוֹעֲלִים והבקשה אכן מתקבלת ומתמלאת ומתקיימת
 39 עַל יְדֵי בְּרַכַּת "שְׂמַח תְּשֻׁמַּח רְעִים הָאֲהוּבִים", ותוכנה של
 40 ברכה ובקשה זו הוא שְׁיִהְיֶה ה'רעים אהובים' ובני ישראל בכלל מְגִיעִים
 41 לַשְּׂמֵחָה הַקְּשׁוּרָה עִם שְׂמֵחָתוֹ וּמַהוּתוֹ תִּתְבָּרַךְ,
 42 הבחינה שלמעלה מכל הדרגות ובהתאם לזה השמחה היא השמחה הכי נעלית

1 המצוות והעניין הפרטי המיוחד לכל מצווה (וְעַל-דִּרְךָ-זֶה בְּתוֹרָה
 2 כמבואר לעיל), יִשְׁנֹם במקביל גַּם שְׁנֵי עֲנִינֵים כְּלָלִים בְּשְׂמֵחָה
 3 שֶׁל מִצְוָה' כפי שממשך ומפרט. יֵשׁ שְׂמֵחָה שְׂמֵצַד טַעְמִי
 4 הַמִּצְוָה, הנובעת מדיעה והבנה בטעמי המצווה והיא השמחה הקשורה
 5 לעניין הפרטי המסוּיֵים של כל מצווה
 6 שהרי לכל מצווה יש טעמים ועניינים
 7 מיוחדים לה ובהתאם לזה שמחה
 8 שקשורה בה במיוחד שְׂבֻזָּה קְשׁוּרָה
 9 גַּם עֲנִינֵן שְׂכָר הַמִּצְוָה, שגם
 10 השכר של כל מצווה מיוחד ושונה ואין
 11 שכר אחיד לכל המצוות כולן הֵינּוּ,
 12 ומאחר שבקיום המצוות בדרגה כזו,
 13 מתוך הבנה ועניין בטעמי המצווה
 14 ומתוך שמחה ששייכת לטעם ושכר
 15 המיוחד לאותה מצווה בפרט, מובן
 16 שְׂעִבּוּדָתוֹ של המקיים מצוות באופן
 17 כזה הִיא עבודת ה' עַל-מְנַת
 18 לְקַבֵּל פָּרָס¹⁵ היינו שכר, וְכִיּוֹצֵא
 19 בְּזֶה וזהו קיום המצוות ו'שמחה של
 20 מצווה', ועבודת ה' בכלל, בדרגה
 21 נמוכה יחסית ולא מושלמת.
 22 אָמֵנָם, יֵשׁ גַּם תְּכָלִית
 23 הַשְּׂלֵמוֹת בְּשְׂמֵחָה שֶׁל
 24 מִצְוָה', הַקְּשׁוּרָה עִם עֲבֹדָה
 25 שְׁהִיא בְּאִפְסָן שֶׁל 'עֲבֹדָה
 26 עֲבָד', כמו עבד המציית לאדונו
 27 מתוך ביטול מוחלט, ולא מתוך הבנה
 28 כסיבות ובטעמים ובתכנים של הציווי
 29 וְעַד לְעֲבֹדָה הַעֲבָד
 30 בְּשְׂלֵמוֹתָהּ, שהיא כאשר הביטול
 31 של העבד לאדון הוא ביטול מוחלט עד
 32 כדי כך שְׂאִינוֹ מְצִיאֹת כְּלָל
 33 בְּפִנְיָ-עַצְמוֹ וכל עניינו וכל
 34 מציאותו וכל הרצונות שלו מסורים אך
 35 ורק לאדון, "בְּפִנְיָ עַצְמוֹ" דִּיקָא, כלומר, מדייקים ומדגישים שהעבד
 36 הוא לא מציאות לעצמו, עם מציאות משלו ועם רצונות משלו, וּבִיחַד עִם
 37 זֶה ברבד עם הביטול המוחלט של העבד בכל מה שקשור להיותו מציאות
 38 'בפני עצמו' הֲרִי הוּא אותו העבד עצמו מְצִיאֹת הֲכִי גְדוּלָה וְהֲכִי
 39 חֻזְקָה שְׁיִכּוּלָה לְהִיּוֹת, פִּינֵן שְׂזוּהִי המציאות של העבד (לֹא
 40 הַמְצִיאֹת שֶׁלּוֹ כּאדם וכמהות בְּפִנְיָ-עַצְמוֹ, אֲלֵא כּל המציאות של
 41 העבד היא אך ורק) מְצִיאֹת הָאָדוֹן¹⁶, וְלִכֵּן גַּם שְׂמֵחָתוֹ הִיא
 42 שְׂמֵחָת הָאָדוֹן¹⁷ וכשהיודי עובד את ה' בביטול מוחלט כעבודת עבד

(15) ראה אבות פ"א מ"ג. (16) ראה המשך תרס"ו ע' שכו ואילך. (17) ראה במאמר – סה"מ שם ע' רנט. ע' רפא. (18) בהבא לקמן – ראה במאמר – סה"מ שם ע' רסה ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְשִׁמְחָה זוּ שהיא היא השמחה כיוון שהיא קשורה בעצמות האלוקות
2 תְּהִיָּה שִׁמְחָתוֹ שֶׁל הָאָדָם לְמִטָּה, ולמרות שהאדם הוא מוגבל
3 בכוחות וביכולות שלו, ולכאורה יש לתמוה איך הוא מסוגל 'להגיע' לעצמות
4 האלוקות והשמחה הקשורה בכך, על כך בא המענה שאכן מצד גודי מציאותו
5 וההגבלות שלו יש פער וריחוק הערך
6 עצום בין אדם מוגבל לעצמות
7 האלוקות ואין ביניהם שום יחס
8 והשוואה, אבל ההתעלות לדרגה זו
9 ושמחה זו היא לא מצד המציאות של
10 האדם אלא אדרבה מצד היציאה
11 וההתעלות שלו מגודי מציאותו
12 המוגבלת על-ידי-זוה שְׁעֻבֹדָתוֹ
13 של האדם העובד את ה' היא בְּאִפְסָן
14 של ביטול מוחלט של המציאות שלו
15 עד כדי כך שְׁכַל מְצִיאֹתוֹ אֵינָה
16 אֶלָּא מְצִיאֹת הָאָדוֹן, שְׁלֹכֵן
17 גַּם שִׁמְחָתוֹ הִיא שִׁמְחָת
18 הָאָדוֹן (פנ"ל), וה'אדון',
19 הקדוש-ברוך-הוא, הוא אכן נעלה מכל
20 הגבלה, והשמחה הקשורה בו היא
21 שמחה ללא גבולות, וְהִינּוּ, וסדר
22 הרברים כיצד השמחה של עצמיות
23 האלוקות יורדת ונמשכת להתגלות
24 באדם הוא שְׁתַּחֲלָה כשלב ראשון
25 תְּמַשֵּׁף הַשִּׁמְחָה מלמעלה,
26 מעצמיות האלוקות, בְּחִינַת
27 'רַעִים הָאֱהוּבִים' כְּפִי שֶׁהֵם
28 בְּסִפְרוֹת העליונות, שהן, כמבואר
29 לעיל, בְּחִינַת 'חֻקְמָה וּבִינָה'
30 שזוהו עניין 'רעים אהובים' כפי שהוא
31 במוחין, וּבְחִינַת 'זְעִיר-אֲנִפִּין'
32 וְנוֹקְבָא', ומהמוחין העניין נמשך
33 בספירות של המדות העליונות חסד-
34 גבורה-תפארת-נצח-הוד-יסוד הנקראות
35 בתורת הסוד 'זעיר אנפין', פנים ועירות
36 (על שם שגילוי האור במידות הוא קטן ומועט ביחס לאור שבמוחין וכל-שכן
37 ביחס לאור שבבחינת 'אריך אנפין', פנים ארוכות, שהיא בחינה ב'כתר עליון'
38 שלמעלה מבחינת המוחין) ובחינת המלכות הנקראת 'נוקבא' על שם שאין לה
39 אור משלה והיא בחינת 'מקבל' מהספירות שמעליה שהן בחינת 'משפיע',
40 כמו האישה שהיא 'מקבל' מהאיש וּמַעֲנִין הַסִּפְרוֹת העליונות הרוחניות
41 לְמַשֵּׁף עֲנִיין השמחה בתכלית השלימות גַּם בְּעוֹלָם-הַזֶּה לְמִטָּה,
42 וְאֶדְרָבָּה, יש יתרון מעלה ושלימות מיוחדת שִׁמְשֵׁף עֲנִיין זה של
43 שלימות השמחה דְּוָקָא בְּעוֹלָם-הַזֶּה לְמִטָּה, שְׁשֵׁם בעולם הזה

הגשמי יִשְׁנו עֲנִיין 'יחוד גופני', אֶצֶל נְשָׁמוֹת בְּגוֹפִים¹⁹
וכמבואר באריכות בתורת החסידות, הכוונה העליונה נשלמת דווקא במעשים
בפועל בעולם הזה.
וְכֵן הוּא גַּם כָּל עֲנִינֵי תוֹרָה וּמְצוֹתֶיהָ [הַחֵל מֵהַמְצוּנָה
הֶרְאֵשׁוּנָה הנזכרת בתורה כבר
בפרשת בראשית עם סיפור בריאת אדם
הראשון ואשתו חוה שְׁהִיא "פְּרוֹ
וְרִבּוֹ"²⁰, מצווה הַקְּשׁוּרָה עִם
עֲנִין הַחֲתָנָה, וְהָרִי בְּכַרְפַּת
נְשׂוּאִין אֲמָרִים "מְקַדֵּשׁ עֲמוֹ
יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי חִפָּה
וְקִדּוּשִׁין", שְׁזָהוּ כְּלָלוֹת עֲנִין
הַתוֹרָה וּמְצוֹתֶיהָ²¹ שהם חיבור
בין הקדוש-ברוך-הוא ובני ישראל,
ובלשון רבנו הוֹקֵן בְּסֵפֶר הַתְּנִיחַ: "קיום
המצוות מעשיות ברמ"ח אברים,
דרמ"ח פיקודין הן רמ"ח אברין
דמלאכ... ח"ש אשר קדשנו במצוותיו
כאדם המקדש אשה להיות מיוחדת
עמו ביחוד גמור".] שְׁקִימָן של
התורה ומצוות על-ידי הָאָדָם
לְמִטָּה הוּא כְּפִי שֶׁהֵן
בְּעֲצֻמוֹתוֹ וּמַהוֹתוֹ יַחְבְּרָה,
שְׁעֲנִיין זֶה הקשר והחיבור בין קיום
המצוות בפועל בעולם הזה הגשמי עם
התורה והמצוות כפי שהן למעלה
מעלה, בעצמות האלוקות נְעֻשָׂה
עַל-יְדֵי-זוה שְׁהַעֲבֹדָה של האדם
בְּקִיּוֹם הַתוֹרָה והמצוות הִיא כְּמַבּוּר
לעיל, מתוך ביטול מוחלט האלוקות,
בְּאִפְסָן שֶׁל 'עֲבוּדַת עֶבֶד',
שְׁאִינּוּ מְצִיאֹת בְּפְנֵי-עֲצָמוֹ,
אֶלָּא כֹּל מְצִיאֹתוֹ הִיא
מְצִיאֹת הָאָדוֹן שְׁבוּהָ האדם יוצא
מגודי המציאות המוגבלת שלו
ומתחבר עם עצמות האלוקות, כמבואר לעיל.
(ד) וּבְכָל זֶה קִיּוֹם הַתוֹרָה והמצוות מתוך ביטול, המחבר את האדם עם
עצמות האלוקות ועם תכלית השלימות בעניין השמחה לִשׁ נְתִינַת כֹּחַ
לממעלה וְתוֹסֶפֶת בְּרָכָה להצליח לעשות זאת, וּבְכַרְפַּת בְּיּוֹם מְסַגֵּל
זֶה, י"ג אלול, שְׁבוּ בשנת תרנ"ז נְאָמַר מֵאֲמַר הַנְּ"ל דיבור-המתחיל
'שמח תשמח' בְּפֶעֶם הֶרְאֵשׁוּנָה, בשייכות לנישואי הרבי הרי"צ באותם
ימים וְלֹא-חֲרִי-זוה במשך השנים שחלפו מאז לְמַדּוֹ אֵת הַמֵּאֲמָר
כְּמָה פְּעָמִים, בְּאִפְסָן שְׁכָּל פְּעַם "מַעֲלִין בְּקִדְשׁ"²², בהתעלות

(19) ראה גם במאמר – סה"מ שם ע' רסו ואילך. (20) בראשית א, כח. (21) ראה עקידה הובא בערכי הכינויים ערך קדש ברנע. וראה גם תניא פמ"ו. (22) ברכות כח, א. וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ובתוספת ביחס לפעמים הקודמות, והעליו וההוספה הזו הם נוסף לך
 2 שבלמוד יש מעלה גם מהיבט אחר שֶׁלְמִוּד גם לאחר פעמים רבות שכבר
 3 למדו בעבר הוא באותה חיות ובאותה התלהבות כמו בפעם
 4 הַרְאֵשׁוֹנָה שמתבע האדם להתלהב מדבר חדש, על־דֶרֶךְ מה שְׁתּוֹב
 5 בְּשֵׁעוֹר חֲמֵשׁ הַיּוֹמִי "היום
 6 הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם"²³, וּפְרָשׁ
 7 רִש"י "בְּכָל יוֹם יִהְיוּ בְּעֵינֶיךָ
 8 דברי התורה כאלו היום באת
 9 עִמּוֹ עם הקדוש־ברוך־הוא בְּבְרִית"²⁴
 10 בפעם הראשונה. וּלְהַעִיר גם
 11 מִהִמְבָּאָר בְּלִקּוּטֵי תוֹרָה,²⁴
 12 שֶׁ"הַיּוֹם הַזֶּה" קָשׁוּר עם 'ראש השנה',
 13 'ראש השנה', וְהָרִי נִמְצָאִים
 14 אָנּוּ בימי חודש אלול בְּזִמְן
 15 הַהֲכָנָה לְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, שָׁזָהוּ
 16 עֵנִינוּ וְתוֹנְנוּ שֶׁל חֹדֶשׁ אֱלוֹל בו
 17 אנו עומדים כעת שְׁהוּא הַכְּנָה
 18 לְחֹדֶשׁ תְּשֻׁרֵי, אוֹתִיּוֹת
 19 'רִשִׁית'²⁵ במובן של ראש והתחלה,
 20 וחודש אלול הוא הכנה לכל חודש
 21 תְּשֻׁרֵי וּבִפְרָט לְרֵאשִׁית'²⁶
 22 ההתחלה וה'ראש' שֶׁל חֹדֶשׁ
 23 תְּשֻׁרֵי, 'ראש השנה', שְׁעֵנִינוּ
 24 הפנימי של ראש השנה הוא הַקְּתָרַת
 25 הַמְּלָךְ, קבלה מחדש של מלכות ה'
 26 על הבריאה, נוראש השנה שהוא יום
 27 הכתרת ה' למלך בא לְאַחֲרֵי
 28 שְׁבַח־שֶׁ אֱלוֹל נִמְצָאִים עם
 29 "הַמְּלָךְ בְּשֻׁדָּה", כדברי אדמו"ר
 30 חוקן בילקוטי תורה' שהארת י"ג
 31 מידות הרחמים בימי חודש אלול היא
 32 כמו מלך שיוצא לשדה ומקבל את
 33 כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים
 34 שחוקות לכולם וְאַחֲרֵי־כֵן בסיום
 35 חודש אלול והתחלת חודש תשרי,
 36 אנשי השדה הולכים אַחֲרָיו אחרי
 37 המלך לְעִיר מַלְכוּתוֹ, פִּמְשָׁל
 38 הַמְּדוּעֵצֵי²⁶ של אדמו"ר חוקן בילקוטי
 39 תורה', כאמור, שֶׁהַהֲכָנָה שבני

ישראל מכתירים את הקדוש־ברוך־הוא כמלך על הבריאה בראש השנה היא
 באִפְסוֹ שֶׁ"מַלְכוּתוֹ בְּרִצּוֹן קָבְלוּ עֲלֵיהֶם"²⁷ מתוך חיות והתלהבות,
 וקבלת המלכות היא באופן עמוק ופנימי ביותר וְעַד לְתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת
 בהשלימות של כל בני המדינה וחודרת
 בהם עד כדי כך שֶׁכָּל הַמְצִיאוֹת
 שֶׁל בְּנֵי הַמְּדִינָה נִעֲשִׂית
 מְצִיאֹתוֹ שֶׁל הַמְּלָךְ כי מפני
 התבטלותם למלך אין להם שום
 מציאות משלהם.
 וְכֹאמֹר, שְׁעֵנִינוּ זֶה נִמְשָׁךְ
 בַּפֶּעַל מאז שנת תרנ"ז בְּכָל שָׁנָה
 וְשָׁנָה, וְעַל־אֲחַת־פְּמָה־וְכַמָּה
 בַּשָּׁנָה סִגְלָה מיוחדת כשנה זו שנת
 תשמ"ב, שֶׁיִּשְׁשֶׁם כָּל 'חֲמֵשׁ
 הַחֲסָדִים' כמבואר בתורת הסוד
 ששלמות החסד היא כשהוא בא בחמש
 בחינות (כנתניה בכל חמש אצבעות
 היד) בַּשְּׁלֵמוֹתָם כְּפִי שְׁנִמְשָׁכוֹ
 שָׁנָה אַחֲרֵי שָׁנָה²⁸ כדברי הרבי
 בהתוועדות שבה נאמר מאמר זה
 ששנה זו, שנת תשמ"ב, היא שנת
 הפ"ה מ"ג אלול תרנ"ז, ופ"ה הוא ה'
 פעמים טוב, ענין החסד.
 וְ"כֵן תִּהְיֶה לְנוּ", שִׁימְשָׁךְ כל
 האמור לעיל במעלת השמחה של
 'רעים אהובים' בַּמְעֻשָׂה בַּפֶּעַל,
 כדברי חכמינו ז"ל במשנה בפרקי
 אבות הַמְעֻשָׂה הוּא הָעֵקֶר²⁹,
 לְהוֹסִיף בפועל בַּלְמוּד הַתּוֹרָה,
 נִגְלָה החלק הגלוי של התורה
 (התלמוד וההלכה) וְחֲסִידוֹת
 פנימיות התורה, וְלְמוּד מְבִיא
 לְיָדֵי מְעֻשָׂה³⁰ בפועל, לְהוֹסִיף
 בְּקִיּוֹם הַמְצֻוֹת, הֵן בְּקִיּוֹם
 הַמְצֻוָּה וְהֵן בְּכֻנַּת הַמְצֻוָּה,
 וּמִתּוֹךְ שְׂמֻחָה וְטוֹב לְכַבֵּ. וְכָל
 זֶה כְּשִׁיבֹא במעשה בפועל יִמְהַר
 עוֹד יוֹתֵר אֲשֶׁר בַּפְּשֻׁטוֹת

(23 כז, ט. 24) פרשתנו מא, ג. (25) בעה"ט עה"פ עקב יא, יב. וראה אוה"ת דרושים לסוכות ע' א'תשנו. (26) לקו"ת פ' ראה לב, ב. (27) בתפילת ערבית. (28) ראה בשיחה שלפני המאמר (התוועדות תשמ"ב ח"ד ע' 2153). ששנה זו היא שנת הפ"ה מ"ג אלול תרנ"ז, ופ"ה הוא ה' פעמים טוב, שהו"ע החסד (ראה אוה"ת ואתחנן ע' עט). (29) אבות פ"א מ"ז. (30) ראה קידושין מ, ב. וש"נ. (31) ע"פ ישעי' כז, יב. (32) לשון הכתוב – יתרו יט, ד.

יום ד' פרשת כי-תבוא, י"ג אלול, ה'תשמ"ב

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וּבְגִשְׁמֵיּוֹת וְלִמְטָה מַעֲשֶׂה טָפְחִים, בַּמַּעֲשֶׂה בַּפּוֹעַל בְּגִדְרֵי
 2 הַמַּצִּיאוֹת הַתַּחֲתוֹנָה יִגְלַף עִם מְלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּבָה,
 3 שְׁלֵקֶט יֵאֱסוֹף וְיִקְבֵץ אֶת בֵּית
 4 יִשְׂרָאֵל לְאֶחָד אֶחָד³¹, 1 יְדִיךָ³³, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ מְמַשׁ, וְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל
 5 וְיִבְיֵאֵם עַל כַּנְּפֵי נְשָׁרִים³² 2 רֵאשִׁים³⁴.

(33 בשלח טו, יז. 34 ישעי' לה, יו"ד. שם נא, יא.)

המשך ביאור למס' עירובין ליום שני עמ' א

1 סוכותיהם של שומרי השדות, אם שטחם עד בֵּית סְאֵתִים, מוֹתָר
 2 לטלטל בהם, ואילו אם הוא יָתֵר מִבֵּית סְאֵתִים, אֲסוּר, לפי שאינם
 3 נחשבים דירה, ודינם בקרפף שאין לטלטל בו אלא עד בית סאתים.
 4 **משנה**
 5 המשנה דנה האם רבים העוברים בין פסי ביראות מבטלים את
 6 המחיצות: רבי יהודה אומר, אם היה דרך רשות הרבים מִפְּסָקָתָן -
 7 עוברת ומפסיקה בין הפסים, יִסְלְקָנָה לְאַדְרִין, כלומר, שיעביר את
 8 מקום הילוך הרבים, אל מחוץ לפסים, שהרבים העוברים בין
 9 הפסים, מבטלים את המחיצה. וְחַכְמֵים אֹמְרִים, אֵינּוּ צָרִיךְ לִסְלַק
 10 את דרך הרבים מבין הפסים, משום שאין בקיעת הרבים שם
 11 מבטלת את המחיצה.
 12 **גמרא**
 13 הגמרא מביאה מימרא של רבי יוחנן ורבי אלעזר על המשנה,
 14 ומבארת את שיטתם: רבי יוחנן ורבי אלעזר דְּאָמְרֵי תְּרוּוּיָהּוּ - אמרו
 15 שניהם, כָּאֵן - בדברי חכמים שבמשנתנו שאמרו שאין צריך לסלק
 16 את דרך הרבים מבין הפסים, הוֹדִיעַךְ הַרְנָא, כמה גדול כוונתו של
 17 מְחִיצוֹת, שאין המחיצות מתבטלות משום רבים העוברים בהן.
 18 תמחה הגמרא: כָּאֵן וְכִבְרִיא לֵיה, כלומר, שבפשטות כל האומר
 19 'כאן הודיעך', סובר הוא שהלכה כדעה זו שהוא מפרשה, וקשה,
 20 וכי ניתן לומר שרבי יוחנן סובר כחכמים שבמשנתנו, שבקיעת
 21 רבים אינה מבטלת מחיצה, וְהָאֵמֵר רַבָּה כִּר כִּר הֵנָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
 22 שִׁירוּשְׁלִים אֵילְמָלָא ו-אילו לא היו דְּלַתוֹתֶיהָ נִנְעָלוֹת בְּלִילָה, היו
 23 חֵיבִין עָלֶיהָ מְשׁוּם רְשׁוּת הַרְבִּים, כלומר, שהמטלטל ברחובותיה
 24 ארבע אמות, היה עובר על איסור שבת דאורייתא. ואף שירושלים
 25 היתה מוקפת חומה, החומה לא היתה יכולה לשמש כמחיצה, כיון
 26 שהרבים שנכנסו בשערי העיר, ביטלו את המחיצה, הרי שסובר
 27 רבי יוחנן שבקיעת רבים מבטלת מחיצה. מתרצת הגמרא: אֵלָּא,
 28 כָּאֵן וְלֵא סְבִירָא לֵיה, כלומר, מה שאמר רבי יוחנן 'כאן הודיעך'
 29 כוחן של מחיצות', אמר כן לדעת חכמים שבקיעת הרבים אינה
 30 מבטלת מחיצה, אך הוא עצמו סובר שהלכה כרבי יהודה,
 31 שהליכת הרבים מבטלת מחיצה.
 32 הגמרא מקשה שדברי רבי יהודה וחכמים במשנה, סותרים
 33 דבריהם בברייתא: וְרַבִּי דְרָבִי יְהוֹדָה אֲדָרְבֵי יְהוֹדָה - יש להקשות
 34 שדברי רבי יהודה במשנה סותרים דבריו בברייתא, וְרַבִּי דְרָבִי
 35 אֲדָרְבֵי - וכן יש להקשות שדברי חכמים סותרים דבריהם
 36 בברייתא, דְּתַנָּא, יָתֵר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, מִי שִׁתְּיוּ לוֹ שְׁנֵי בָתִּים
 37 שעומדים זה כנגד זה משני צידי רשות הרבים, ורוצה לטלטל מבית
 38 אחד לבית האחר, עוֹשֶׂה לוֹ לְחִי ו-התחלת מחיצה ברוחב משהו
 39 מְכַאֵן - סמוך לקצה אחד מהבתים. וְלָחִי מְכַאֵן - בקצה השני של